

TL varlıklara talep hızla arttı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı 'ekonomideki yeni dönem' açıklamalarının ardından Türk Lirası varlıklar hızla değerlenirken, borsa rekor tazeledi, dolar ve altın sert düştü.

➔ Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda yaptığı "ekonomideki yeni dönem" açıklamaları sonrası Türk lirası varlıklara artan talep ile uluslararası piyasada Türkiye'nin risk primi (CDS) 450 seviyelerinden 410'a kadar gerilerken, yurt içinde borsa yükseldi, döviz kurları ve altın fiyatı geriledi. Borsa İstanbul'da, günün ilk yarısında 1.258 puan seviyesine çıkan BIST 100 endeksi, Erdoğan'ın açıklamalarının ardından yükselişini hızlandırarak 1.284,62 puan ile tüm zamanların en yüksek seviyesini gördü. BIST 100 endeksi banka hisseleri öncülüğünde

yükselirken, bankacılık endeksindeki artış yüzde 4'ü geçti. Dolar/TL, dün 8,20'nin üzerini test etse de açıklamaların ardından sert düşüşe geçti. Açıklamalar sonrası yaklaşık yüzde 3,37 değer kaybeden dolar/TL 8 liranın altına gerileyerek en düşük 7,8314'ü gördü. Avro/TL'de de düşüş sürerken, yüzde 3,65 değer kaybıyla 9,2826'dan alıcı buldu. Dolar kurundaki sert düşüşe paralel gerileyen gram altın da yüzde 4,35'lik değer kaybıyla 475,9 liraya indi.

YENİ FIRSATLAR SUNUYOR

Başkan Erdoğan'ın AK Parti TBMM Grup Toplantısı'nda ekonomiye ilişkin açıklamaları ve yeni ekonomi politikasını içeren mesajları uluslararası yatırımcılar için fırsatlar sunuyor. Başkan Erdoğan, "Güven ve kredibilite kazanımına daha fazla odaklanacak, ülke risk primini düşüreceğiz" dedi. Buna göre, dünyanın siyasi ve ekonomik bakımdan tarihi bir değişim sürecinden geçtiği dönemde, Türkiye'yi belirlenen hedefler doğrultusunda büyütmek, geliştirmek ve kalkındırmak amaçlanıyor. Ekonomi politikaları,

"fiyat istikrarı", "finansal istikrar" ve "makroekonomik istikrar" üzerinde oluşturuluyor. Bu doğrultuda TL'ye güvenen yerli ve uluslararası yatırımcılara destek verilecek. Enflasyon daha da aşağı çekilecek.

İŞ DÜNYASI MEMNUNİYETLE KARŞILADI

BAŞKAN Erdoğan'ın ekonomide yeni döneme ilişkin yaptığı açıklamalar, iş dünyası tarafından memnuniyetle karşılandı. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdagiç, olumlu yönde beklentilerin arttığını belirtirken, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, Erdoğan'ın açıklamalarının umut verici olduğunu söyledi. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomide yeni döneme ilişkin açıklamalarını desteklediklerini bildirdi. Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan ise "Ekonomimizde gözlenen V tipi toparlanmanın hızlanacağına inanıyoruz" ifadelerini kullandı.

■ Haber merkezi

ÜRETİMDE REKOR

Zorlu bir pandemi süreci geçiren dünyada tüm ekonomiler sıkıntılı duruma düştü. Buna rağmen Türkiye'nin sanayi üretimindeki rekor artış umut veriyor

TL DEĞER KAZANDI

■ Sanayi üretim endeksi, eylülde, endeksin açıklandığı tarihten bu yana en yüksek seviye olan 132,9'a yükseldi. Bu artış büyümeyi işaret ediyor. Bu hafta ekonomi yönetiminde de önemli değişiklikler yapıldı. Ve son 1 haftada Türk Lirası yaklaşık yüzde 10 değer kazandı. ►► 4'te

GÖZDE
ALTINTAŞ

Sanayi üretiminde artış umut veriyor

Zorlu bir pandemi süreci geçiren dünyada tüm ekonomiler sıkıntılı duruma düştü. Buna rağmen Türkiye'nin **sanayi** üretimindeki artış umut verici... **Sanayi** üretiminde artış yavaşlarsa da ivmesini devam ettiriyor.

■ GÖZDE ALTINTAŞ

SANAYİ sektörü diğer sektörlerle kıyaslandığında küresel salgından nispeten daha az etkilenmiş ve daha hızlı toparlanmıştı. Nisan ayında yüzde 30,1 daralan **sanayi** üretiminin mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış aylık değişim oranlarına baktığımızda Mayıs ayında yüzde 18,2, Haziran ayında 17,8, Temmuz ayında yüzde 8,4, Ağustos ayında yüzde 3,4 ve Eylül ayında yüzde 1,7 oranında arttığını görüyoruz. Aylık artış hızı yavaşlamış olsa da **sanayi** üretimi büyümeye işaret ediyor.

Daha iyi bir tablo

Şubat ayında 120,6, Mart ayında 112,7 olan mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış **sanayi** üretim endeksi değeri ise Eylül ayında 124,9 olarak gerçekleşti. Bu da bize **sanayi** üretiminin pandemiden önceki döneme göre daha iyi bir tablo çizdiğini gösteriyor.

Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranlarına göre ise Temmuz ayında yüzde 4,6, Ağustos ayında yüzde 10,6 artan **sanayi** üretiminde Eylül ayında yüzde 8,1 artış gerçekleşti. Eylül ayındaki bu artış önemli çünkü Ağustos ayındaki yıllık artışın bir nedeni de baz etkisiydi. 2019 Ağustos ayında **sanayi** üretimi

yüzde 3,9 daraldığı için 2020 Ağustos ayı yıllık değişim oranı yüksek çıkmıştı. Ancak 2019 Eylül ayında **sanayi** üretimi artıya geçmişti. Dolayısıyla yıllık yüzde 8,1'in dikkate değer bir artış olduğunu söyleyebiliriz. **Sanayi** sektöründeki güçlü artışın devam etmesi bu ayın sonunda açıklanacak olan üçüncü çeyrek büyüme rakamlarına da yansıtacaktır.

İmalatta toparlanma

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan ve **sanayi** üretiminin en önemli öncü göstergelerinden biri olan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) de imalat sektöründeki toparlanmanın hız kazandığını gösteriyordu. PMI verilerine göre; Eylül'de 52,8 olarak ölçülen PMI, Ekim'de 53,9'a yükseldi ve sektörün performansında güçlü bir iyileşmeye işaret etti. Koronavirüs (COVID-19) salgınından kaynaklı daralmanın ardından Türk imalat sektörü böylece üst üste beş ay büyüme gerçekleştirdi.

Müşteri talebi iyileşti

Yeni siparişlerde artış trendi beş ay geride bırakırken imalatçılar müşterileri talebinin iyileşmeye devam ettiği belirtildi Yeni ihracat siparişlerinde de artış kaydedildi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre; **Sanayinin** alt sektörleri incelendiğinde, Eylül ayın-

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan ve **sanayi** üretiminin en önemli öncü göstergelerinden biri olan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) de imalat sektöründeki toparlanmanın hız kazandığını gösteriyordu.

da madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 0,4, imalat **sanayi** sektörü endeksi yüzde 8,5 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 8,6 arttı.

Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 3,2, imalat **sanayi** sektörü endeksi yüzde 1,4 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 4,2 arttı.

Takvim etkisinden arındırılmış **sanayi** üretimi 2020 yılı üçüncü çeyre-

ğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 7,7 arttı. Bir önceki çeyreğe göre mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış **sanayi** üretimi ise yüzde 30,3 arttı.

Dövizdeki değişiklik

Bu hafta ekonomi yönetiminde önemli değişiklikler yapıldı. Hafta başında 8,42 TL olan dolar kuru 7,65 TL'ye kadar geriledi. Diğer bir ifade ile TL yaklaşık yüzde 10 değer kazandı. Bu gelişme, ithal ara malı kullanan **sanayi** sektörüne büyük katkı sağlayacaktır.

Ekonomide atılım sürüyor

Pandemi döneminde uyguladığı reformlar ile süreçten güçlenerek çıkan Türkiye, ekonomide yeni bir başarı hikâyesi yazıyor. Yerli ve yabancı yatırımcının iştahını kabartan ülke, V şeklinde toparlanıyor. **Sanayide** de çarklar hızlanıyor. Eylül ayında yüzde 8.1 artan üretim yüzleri güldürüyor.

AKİT/EKONOMİ

Corona virüsünün (Covid-19) yayılımını durdurmak için gerekli her adımı atan hükümet tarafından alınan önlemler, uygulanan reformlar ekonomiye kuvvet katıyor. Makro ve mikro reformlar, hem üretimi hem de ticareti atığa kaldırıyor.

TOPARLANMA DEVAM EDİYOR

Büyüyen, yerli ve yabancı yatırımcının radarında olan Türkiye'de ekonomik aktivite giderek güçleniyor. **Sanayide** ise V tipi toparlanma görülüyor. Süratli toparlanmayı verilerde de net şekilde ortaya koyuyor. Öyle ki **sanayi** üretim endeksi, eylülde bir önceki yılın aynı ayına nazaran yüzde 8.1 arttı. Bu dönemde madencilik sektörü endeksi yüzde 0.4, imalat **sanayii** sektörü endeksi yüzde 8.5 artış kaydetti.

Sanayi üretim endeksi, eylülde bir önceki aya kıyasla yüzde 1.7 yükseldi. Söz konusu dönemde madencilik sektörü endeksi yüzde 3.2, imalat **sanayii** sektörü endeksi yüzde 1.4 arttı. Takvim etkisinden arındırılmış **sanayi** üretim endeksinde üçüncü çeyrekte 2019'un aynı dönemine nispeten yüzde 7.7, ikinci çeyreğe nispeten yüzde 30.3 artış gerçekleşti.

GELİRLERE GELİR EKLENİYOR

Öte yandan; eylülde toplam ciro endeksinde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 26.2 artış gözlemlendi. Bu dönemde **sanayi** ciro endeksi yüzde 30.9, inşaat ciro endeksi yüzde 23.3, ticaret ciro endeksi yüzde 30.9, hizmet ciro endeksi yüzde 4.1 yükseldi. Toplam ciro endeksi eylülde ağustos göre yüzde 3.4 arttı. Söz konusu dönemde **sanayi** ciro endeksi yüzde 3.5, inşaat ciro endeksi yüzde 2.4, ticaret ciro endeksi yüzde 2.9, hizmet ciro endeksi ise yüzde 5.2 artış gösterdi.

SİNYALLER OLUMLU

Üretimin ivmelenmesi ekonomistlerce olumlu buluyor. İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sefer Şener, **sanayi** sektöründe V şeklinde toparlanmanın devam ettiğini belirtti. Şener 5 aydır yüzde 50'yi geçen **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** PMI'nın da toparlanma açısından olumlu sinyaller verdiğini vurguladı. Şener, eylülde **sanayi** üretiminde en keskin artışı yüzde 13.8'le orta yüksek teknolojlü ürün grubunun yakaladığını ifade ederek, "Önümüzdeki dönemde bu rakamların hem ihracata hem de büyümeye pozitif olarak yansıtacağını görebiliriz" diye konuştu.

GÜCÜMÜZE GÜÇ KATTIK

Sanayide çarkların hızlanması hükümet tarafından memnuniyetle karşılandı. **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank**, Twitter paylaşımında Türkiye'nin gücüne güç kattığına dikkat çekti. Varank, "Ara mali üretiminin yıllık bazda yüzde 10.9 artması büyüme dinami-

ği açısından çok olumlu. Yıllık performansımızla Avrupa'da üretimini en fazla artıran ülke konumundayız" ifadelerini kullandı.

Varank; ayrıca dayanıklı tüketim mali üretiminin yüzde 16.2, dayanıksız tüketim mali üretiminin yüzde 2.4, enerji üretiminin yüzde 2.5 arttığını açıkladı.

Mustafa Varank